Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Id-drittijiet tal-gruppi vulnerabbli fil-post tax-xogħol — b'mod partikolari, kwistjonijiet marbutin mad-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali" (opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2012/C 351/03)

Relatur: **is-Sur JANSON**

Nhar id-19 ta' Jannar 2012, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

Id-drittijiet tal-gruppi vulnerabbli fil-post tax-xogħol – b'mod partikolari, kwistjonijiet marbutin mad-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-3 ta' Settembru 2012.

Matul l-483 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-18 u d-19 ta' Settembru 2012 (seduta tat-18 ta' Settembru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'130 vot favur, 4 voti kontra u 14-il astensjoni.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Kwalunkwe diskriminazzjoni kontra l-individwi minħabba l-appartenenza tagħhom fi grupp partikolari hija theddida kemm għad-demokrazija bbażata fuq id-drittijiet tal-bniedem kif ukoll għall-iżvilupp ekonomiku fl-Unjoni Ewropea. Fil-fehma tal-KESE, l-UE għandha r-responsabbiltà li tadotta approċċ ikkoordinat fir-rigward tal-għanijiet tal-ħidma f'dan il-qasam [1].

1.2 Ġlieda effettiva kontra d-diskriminazzjoni titlob miżuri proattivi bbażati fuq il-parteċipazzjoni tal-imsieħba differenti, kif ukoll li r-rappreżentanti tal-gruppi żvantaġġati jaħdmu flimkien mal-imsieħba soċjali.

1.3 F'din l-Opinjoni, il-KESE josserva li jeħtieġ li jsir iżjed biex jitnaqqas ir-riskju ta' diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali. Dan jinvolvi iżjed fondi għar-riċerka fil-qasam tad-diskriminazzjoni fuq ix-xogħol, kif ukoll pjan direzzjonali biex jintlaħaq l-għan tan-nondiskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali.

1.4 Huwa evidenti li l-kriżi ekonomika u soċjali għandha konsegwenzi kbar għall-gruppi vulnerabbli fis-suq tax-xogħol. It-tnaqqis li qed isir bħalissa fis-sistemi tas-sigurtà soċjali fl-UE qed iżid il-qgħad, u hemm ir-riskju wkoll ta' żieda fil-ksenofobija, l-omofobija u stqarrijiet u azzjonijiet diskriminatorji u offensivi oħra. Il-KESE huwa tal-fehma li huwa importanti li l-UE u l-Istati Membri jivvalutaw b'mod aktar effettiv u miftuħ ir-riskji fil-konfront tal-gruppi vulnerabbli li qed jikkawża t-tnaqqis attwali, u li jieħdu miżuri biex dawn ir-riskji jonqsu.

1.5 Il-KESE josserva li hemm differenzi sostanzjali fi ħdan l-UE rigward it-trattament tal-persuni LGBT [2], u huwa preokkupat b'mod serju dwar id-diskriminazzjoni li jiffaċċjaw. Din id-diskriminazzjoni tikkostitwixxi theddida għall-valuri fundamentali tal-UE u għal-libertà tal-moviment.

1.6 Il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni tiżviluppa pjan direzzjonali għall-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni fil-konfront tal-persuni LGBT, u jenfasizza l-importanza li tiġi inkorporata perspettiva LGBT fl-oqsma ta' politika kollha.

1.7 Il-KESE jenfasizza l-importanza li s-soċjetà ċivili u l-gvernijiet jaħdmu flimkien biex jiġġieldu kontra l-istereotipi u jagħmlu liċ-ċittadini iżjed konxji dwar id-drittijiet tal-persuni LGBT. Id-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali u l-identità tal-ġeneru għandha tiġi inkluża b'mod attiv fid-diskussjonijiet u n-negozjati bejn l-imsieħba soċjali. F'dan il-kuntest, il-KESE jenfasizza l-possibbiltajiet ta' netwerking li jistgħu jippromovu opportunitajiet indaqs u politika ta' ftuħ fil-post tax-xogħol.

1.8 Il-KESE jenfasizza l-importanza li wieħed ikun jaf x'jgħidu l-liġijiet u r-regoli tal-UE dwar id-diskriminazzjoni fil-post tax-xogħol, kemm għal kull individwu kif ukoll għal min iħaddem u t-trejdjunjins. Kważi 45 % taċ-ċittadini tal-UE mhumiex konxji li jeżistu liġijiet li jipprojbixxu d-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali. Il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn ta' kampanji mmirati ta' informazzjoni bil-għan li tiġi indirizzata din il-problema.

1.9 Il-KESE jirrikonoxxi l-problemi speċifiċi li jiffaċċjaw bosta persuni transġeneru u jifhem il-bżonn li din il-kwistjoni tiġi indirizzata f'dokument separat.

(1) Skont l-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, "Kull diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, ir-razza, il-kulur, l-oriġini etnika jew soċjali, il-karatteristiċi ġenetiċi, il-lingwa, ir-reliġjon jew it-twemmin, l-opinjoni politika jew xi opinjoni oħra, l-appartenenza għal minoranza nazzjonali, il-proprjetà, it-twelid, id-diżabbiltà, l-età, jew l-orjentazzjoni sesswali għandha tkun projbita".

(2) Persuni leżbjani, gay, bisesswali u transġeneru (LGBT – lesbian, gay, bisexual and transgender).

2. **Bażi għall-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni**

2.1 L-Unjoni Ewropea tissejjes fuq il-prinċipji tal-libertà, id-demokrazija, ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, u l-istat tad-dritt. L-Artikolu 19 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea jagħti s-setgħa lill-UE tieħu "l-azzjoni xierqa sabiex [t]iġġieled id-diskriminazzjoni li tkun ibbażata fuq is-sess, ir-razza jew l-oriġini etnika, ir-reliġjon jew twemmin, id-diżabbiltà, l-età jew it-tendenzi sesswali." Il-ġlieda u l-oppożizzjoni kontra kull xorta ta' diskriminazzjoni huma ta' importanza liema bħalha għal-leġittimità tal-Unjoni Ewropea. L-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea jipprojbixxi kull diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, ir-razza, il-kulur, l-oriġini etnika jew soċjali, il-karatteristiċi ġenetiċi, il-lingwa, ir-reliġjon jew it-twemmin, l-opinjoni politika jew xi opinjoni oħra, l-appartenenza għal minoranza nazzjonali, il-proprjetà, it-twelid, id-diżabbiltà, l-età, jew l-orjentazzjoni sesswali.

2.2 Ġew adottati għadd ta' direttivi bil-għan li jintlaħqu l-għanijiet tat-trattat, bħad-Direttiva 2006/54/KE dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' opportunitajiet indaqs u ta' trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol (tfassil mill-ġdid), id-Direttiva 2000/78/KE li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol, u d-Direttiva 2000/43/KE li timplimenta l-prinċipju tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-oriġini tar-razza jew l-etniċità. Il-protezzjoni mid-diskriminazzjoni sesswali u razzjali hija ħafna iżjed wiesgħa mill-protezzjoni mid-diskriminazzjoni bbażata fuq ir-reliġjon jew it-twemmin, l-età, id-diżabbiltà jew l-orjentazzjoni sesswali; dan jista' jinfluwenza d-deċiżjonijiet tal-persuni b'rabta max-xogħol, l-istudju jew l-ivvjaġġar f'pajjiż ieħor tal-UE.

2.3 L-ewwel u qabel kollox, it-trattament ugwali huwa dwar il-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, iżda wkoll dwar li jsir l-aħjar użu possibbli mir-riżorsi kollha tal-UE. Id-diskriminazzjoni tfisser ħela tar-riżorsi, u twassal għall-esklużjoni soċjali tal-gruppi milqutin. Il-kriżi ekonomika u soċjali profonda li qed tolqot lill-UE bħalissa, li qed iġġiegħel lil ħafna pajjiżi jnaqqsu s-sistemi tas-sigurtà soċjali tagħhom u l-pagi, qed taggrava s-sitwazzjoni għall-iżjed gruppi vulnerabbli. Għalhekk, id-direttivi differenti tal-UE kontra d-diskriminazzjoni huma essenzjali biex jipproteġu lill-gruppi li huma fil-periklu tad-diskriminazzjoni u biex jippromovu l-integrazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol. L-Istati Membri għandhom responsabbiltà kbira biex jiżguraw li l-intenzjonijiet tad-direttivi kontra d-diskriminazzjoni jiġu attwati.

2.4 Il-KESE ta l-fehmiet tiegħu dwar it-tipi differenti ta' diskriminazzjoni f'sensiela ta' opinjonijiet tiegħu. Huwa laqa' b'sodisfazzjon il-Proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva li timplimenta l-prinċipju tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-oriġini tar-razza jew l-etniċità (2000/43/KE) ([3]). Appoġġja wkoll l-idea li tiġi proposta direttiva separata li tkun marbuta biss mal-ħajja tax-xogħol, li tipprojbixxi d-diskriminazzjoni bbażata fuq ir-reliġjon, id-diżabbiltà, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali. Kien tal-fehma wkoll li kien importanti wkoll li l-abitanti kollha tal-Istati Membri jibbenefikaw minn livell minimu ta' protezzjoni u d-dritt għal rimedju legali kontra d-diskriminazzjoni. Il-Kumitat talab li jsir iżjed fil-qasam tar-riċerka u l-iżvilupp ta' argumenti ekonomiċi favur in-nondiskriminazzjoni. Huwa wera d-dispjaċir tiegħu għall-fatt li d-Direttiva ma semmiet xejn dwar istruzzjonijiet diskriminatorji jew pressjoni biex ikun hemm diskriminazzjoni abbażi ta' raġunijiet speċifiċi.

2.5 Id-direttiva qafas tkopri kemm id-diskriminazzjoni diretta kif ukoll dik indiretta. Ikun hemm diskriminazzjoni indiretta meta l-persuni, fil-prattika, jiġu żvantaġġati minn dispożizzjoni li tidher li tkun nondiskriminatorja jew minn kriterju jew prattika li tkun tidher newtrali ([4]).

2.6 Il-KESE ppubblika wkoll opinjoni dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mir-reliġjon jew it-twemmin, id-diżabbiltà, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali" ([5]), li għadha ma ġietx adottata. Il-Kumitat laqa' b'sodisfazzjon il-Proposta għal Direttiva fid-dawl tal-fatt li twassal għal standards konsistenti fl-UE rigward il-protezzjoni mid-diskriminazzjoni abbażi tar-raġunijiet kollha msemmijin fl-Artikolu 13 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea (issa l-Artikolu 19 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea). Iżda, il-KESE ddispjaċih li d-direttiva ma indirizzatx b'mod adegwat il-kwistjoni tad-diskriminazzjoni multipla u talab lill-Kummissjoni tressaq rakkomandazzjoni dwar din il-kwistjoni. Il-KESE jħeġġeġ lill-Kunsill jieħu deċiżjoni dwar din il-kwistjoni biex isaħħaħ id-drittijiet tal-persuni vulnerabbli.

2.7 Fl-opinjonijiet differenti tiegħu dwar kwistjonijiet ta' diskriminazzjoni (pereżempju dwar l-età, iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi u r-Roma), il-KESE, fost affarijiet oħra, indirizza dawn il-punti ([6]):

— l-importanza li l-ħidma fil-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni tiġi integrata fl-oqsma kollha ta' attività u inkorporata kemm fil-baġit tal-UE kif ukoll fil-baġits nazzjonali;

— il-bżonn ta' indikaturi biex tinkiseb informazzjoni dwar is-sitwazzjoni;

— il-ħtieġa li l-implimentazzjoni tan-nondiskriminazzjoni tkun marbuta mal-Istrateġija Ewropa 2020;

— il-bżonn li jiġu identifikati mekkaniżmi adatti u effettivi ta' monitoraġġ u kontroll fil-livell tal-UE u dak nazzjonali;

([3]) ĠU C 77, 31.3.2009, p. 102.

([4]) Id-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE tas-27 ta' Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol.

([5]) ĠU C 182, 4.8.2009, p. 19-23.

([6]) ĠU C 318, 29.10.2011, p. 69-75; ĠU C 354, 28.12.2010, p. 1-7; ĠU C 347, 18.12.2010, p. 19–27; ĠU C 376, 22.12.2011, p. 81-86; ĠU C 182, 4.8.2009, p. 19-23; ĠU C 77, 31.3.2009, p. 102-108; ĠU C 10, 15.1.2008, p. 72-79; ĠU C 110, 30.4.2004, p. 26-29 (mhux disponibbli bil-Malti); ĠU C 318, 23.12.2006, p. 128-136 (mhux disponibbli bil-Malti); ĠU C 77, 31.3.2009, p. 115-122; ĠU C 318, 29.10.2011, p. 50-55; ĠU C 204, 9.8.2008, p. 95-102; ĠU C 256, 27.10.2007, p. 93-101.

— il-bżonn ta' iżjed impjiegi u ta' kwalità ogħla sabiex tiġi mħarsa u mtejba l-indipendenza ekonomika tal-gruppi vulnerabbli;

— il-bżonn ta' sforzi biex ir-responsabbiltajiet tal-familji u tal-unitajiet domestiċi jinqasmu b'mod ġust bejn in-nisa u l-irġiel, u l-bżonn li d-dritt għas-sigurtà soċjali jkun individwalizzat;

— l-istabbiliment ta' strutturi istituzzjonali, pereżempju jitwaqqaf Kumitat Ewropew għad-Diżabbiltà;

— il-periklu li l-kriżi ekonomika u soċjali żżid l-intolleranza, il-ksenofobija, ir-razziżmu u l-omofobija fl-Ewropa;

— l-idea li l-integrazzjoni hija proċess soċjali kumpless u għat-tul, b'ħafna dimensjonijiet u ħafna partijiet interessati, b'mod partikolari fil-livell lokali.

2.8 La l-KESE u lanqas il-Kummissjoni ma indirizzat id-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali b'mod speċifiku u fid-dettall, u ma hemm l-ebda pjan direzzjonali għat-tnaqqis tar-riskju ta' diskriminazzjoni kontra l-persuni LGBT. Din l-Opinjoni ser tiffoka fuq id-diskriminazzjon bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali għax il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn ta' ħidma biex tiġi żviluppata politika f'dan il-qasam. Fl-istess ħin, huwa importanti nosservaw li hemm għadd ta' gruppi vulnerabbli oħra li mhumiex koperti mit-tipi elenkati ta' diskriminazzjoni iżda jsibuha diffiċli jkollhom aċċess għas-suq tax-xogħol jew li jibqgħu fih. Għalhekk, jeħtieġ li kull żvilupp ta' politika jiżgura aċċess ġenerali.

3. Il-qagħda tal-persuni LGBT fis-suq tax-xogħol

3.1 *Problemi rigward l-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni* (7)

3.1.1 F'żewġ dokumenti ppubblikati fl-2009 (8), l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) analizzat il-qagħda tal-persuni LGBT. Hawn taħt jidhru xi konklużjonijiet minn dawn ir-rapporti tal-Aġenzija. Waħda mill-konklużjonijiet inizjali hija li teżisti ġerarkija fil-bażijiet tad-diskriminazzjoni li skontha l-protezzjoni mid-diskriminazzjoni abbażi tal-ġeneru, ir-razza jew l-etniċità hija iżjed b'saħħitha mill-protezzjoni minn tipi oħra ta' diskriminazzjoni. Madankollu, it-tendenza fost l-Istati Membri hija li t-tipi kollha ta' diskriminazzjoni jingħataw l-istess livell ta' protezzjoni.

3.1.2 Skont il-FRA, 18-il Stat Membru tal-UE marru lil hinn mir-rekwiżiti minimi fl-implimentazzjoni tad-Direttiva dwar l-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol rigward id-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali. Għalhekk, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri introduċew leġislazzjoni li tipprovdi protezzjoni mid-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali barra l-ħajja professjonali. Madwar 20 Stat Membru għandhom awtorità inkarigata biex tindirizza d-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali.

3.1.3 Ir-rapporti tal-FRA jsemmu wkoll il-libertà tal-moviment għall-persuni LGBT, li huwa aspett importanti tas-suq uniku tax-xogħol fl-UE. F'dan il-kuntest, ta' min jinnota li l-liġi tal-familja hija kompetenza leġislattiva nazzjonali, li jfisser li Stati Membri differenti għandhom regoli differenti dwar koppji tal-istess sess. Barra minn hekk, il-pajjiżi jħaddnu wkoll tradizzjonijiet differenti dwar, pereżempju, l-attitudnijiet lejn iż-żwiġijiet u s-sħubijiet bejn koppji tal-istess sess. Imma dan ifisser, fost affarijiet oħra, li jistgħu jqumu l-problemi meta l-persuni jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom rigward il-moviment liberu tal-persuni.

3.1.4 Il-FRA tosserva li l-koppji tal-istess sess jiffaċċjaw ostakli konsiderevoli biex jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom rigward il-libertà tal-moviment, kemm jekk huma miżżewġin, fi sħubija reġistrata jew f'relazzjoni stabbli għat-tul. L-Aġenzija tiġbed l-attenzjoni għall-fatt li, f'bosta ċirkustanzi, dan jikkostitwixxi diskriminazzjoni diretta u li għandhom jiġu ċċarati l-obbligi tal-Istati Membri fit-tifsira tad-Direttiva dwar il-Moviment Liberu (9).

3.2 *Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea*

3.2.1 Tressqu żewġ kawżi quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja dwar diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali: Römer u Maruko. Fil-kawża Römer, il-qorti argumentat li d-Direttiva dwar l-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol tipprekludi li benefiċjarju marbut fil-kuntest ta' unjoni tul il-ħajja jirċievi pensjoni tal-irtirar komplementari f'ammont inferjuri għal dak mogħti lil benefiċjarju miżżewweġ, u li kien hemm diskriminazzjoni diretta fuq il-bażi tal-orjentazzjoni sesswali għaliex, skont il-liġi nazzjonali, il-persuni kkonċernati kienu f'sitwazzjoni legali u fattwali li kienet komparabbli ma' dik ta' persuna miżżewġa f'dak li jirrigwarda l-pensjonijiet.

3.2.2 Fil-kawża Maruko, il-qorti wkoll argumentat li d-direttiva tipprekludi leġislazzjoni li permezz tagħha, wara l-mewt tas-sieħeb tul il-ħajja tiegħu, is-sieħeb superstiti ma jirċevix benefiċċju tas-superstiti bħal dak mogħti lil konjuġi superstiti. Iżda l-qorti argumentat ukoll li kienet ir-responsabbiltà tal-qorti nazzjonali li tiddetermina jekk sieħeb tul il-ħajja superstiti huwiex f'sitwazzjoni paragunabbli ma' dik ta' konjuġi superstiti. Hija osservat ukoll li hemm differenzi kbar fi ħdan l-UE u li hemm nuqqas ġenerali ta' ekwivalenza bejn iż-żwieġ u tipi oħra ta' relazzjonijiet rikonoxxuti legalment.

3.3 *Problemi rigward diskriminazzjoni fil-post tax-xogħol*

3.3.1 *Id-diffikultà li persuna titkellem mingħajr ħabi dwar l-orjentazzjoni sesswali tagħha fil-post tax-xogħol*: l-istudji juru li l-persuni LGBT huma sikwit "inviżibbli" fis-suq tax-xogħol, l-iżjed minħabba l-biża' li jiġu vittimizzati. Dan iwassal biex, f'ħafna każijiet, jevitaw li jitħalltu mal-kollegi tagħhom biex ma jikxfux

(7) Din it-taqsima hija bbażata fuq rapporti mill-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) u l-Konfederazzjoni Ewropea tat-Trade Unions (ETUC),

(8) Homophobia and Discrimination on Grounds of Sexual Orientation in the EU Member States: Part I – Legal Analysis (L-omofobija u d-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali fl-Istati Membri tal-UE: Parti I – Analiżi Legali) u Homophobia and Discrimination on Grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States: Part II –The Social Situation (L-omofobija u d-diskriminazzjoni abbażi tal-orjentazzjoni sesswali u l-identità tal-ġeneru fl-Istati Membri tal-UE; Parti II – is-sitwazzjoni soċjali) (mhux disponibbli bil-Malti).

(9) Direttiva 2004/38/KE dwar id-drittijiet taċ-ċittadini tal-Unjoni u tal-membri tal-familja tagħhom biex jiċċaqilqu u jgħixu liberament fit-territorju tal-Istati Membri.

l-orjentazzjoni sesswali tagħhom. L-ewwel u qabel kollox, minn dawn l-istudji ħareġ li l-persuni kienu jibżgħu jinfurmaw lill-kapijiet tagħhom fil-post tax-xogħol dwar l-orjentazzjoni sesswali tagħhom. F'ċerti setturi, pereżempju dak militari u l-knisja, li wieħed jitkellem mingħajr ħabi huwa ferm inqas mill-medja.

3.3.2 *Problemi speċifiċi li jagħmlu x-xogħol iżjed diffiċli*: il-persuni LGBT fis-suq tax-xogħol huma f'pożizzjoni differenti minn gruppi vulnerabbli oħra peress li, li jitkellmu mingħajr ħabi dwar l-orjentazzjoni sesswali tagħhom għandu konsegwenzi għall-ħajja professjonali tagħhom. Huwa komuni li l-persuni LGBT jiżviluppaw strateġiji biex jevitaw li jesponu l-orjentazzjoni sesswali tagħhom, pereżempju billi jibdlu s-suġġett jew jagħżlu li jitilqu minn konversazzjoni fil-post tax-xogħol. L-istudji juru li dawn l-isforzi kontinwi biex jorjentaw ruħhom fil-post tax-xogħol għandhom impatt fuq is-saħħa u l-produttività. Id-diskriminazzjoni li huma suġġetti għaliha fl-UE persuni leżbjani, gay, bisesswali u transġeneru twassal għal esklużjoni emozzjonali msejsa fuq sens ta' misthija. Dan għandu konsegwenzi kemm għall-individwu kif ukoll għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. Fil-fehma tal-KESE, jeħtieġ li l-istituzzjonijiet differenti tal-UE jaħdmu b'mod attiv biex jiġġieldu kontra l-esklużjoni li tirriżulta minn dan.

3.3.3 *Problemi rigward l-aċċess għad-drittijiet tas-suq tax-xogħol*: meta persuna tkun il-mira tad-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali, huwa importanti li jkollha aċċess għal mekkaniżmi ta' tressiq ta' lment u għal awtorità nazzjonali li tittratta l-ilmenti dwar din ix-xorta ta' diskriminazzjoni. F'ħafna Stati Membri, din ix-xorta ta' awtorità lanqas biss teżisti.

3.3.4 *In-nuqqas ta' rieda li jitressqu lmenti*: l-għadd ta' każijiet dokumentati ta' diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali huwa baxx ferm. Dan huwa probabbilment minħabba li l-persuni LGBT mhumiex lesti li joħorġu pubblikament, u possibbilment minħabba nuqqas ta' għarfien dwar id-drittijiet tagħhom. Hemm ukoll il-periklu li jitilfu l-impjieg tagħhom jekk iressqu lment. F'ċerti każijiet, huwa importanti li dawk li jilmentaw jiġu protetti mis-soċjetà biex jiġu miġġielda l-konsegwenzi negattivi tal-ilment tagħhom.

3.3.5 *Nuqqas ta' għarfien*: sondaġġ tal-Ewrobarometru wera li kien hemm nuqqasijiet f'dak li jirrigwarda għarfien dwar il-leġislazzjoni kontra d-diskriminazzjoni. Kważi nofs (45 %) iċ-ċittadini tal-UE mhumiex konxji li jeżistu liġijiet kontra d-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali meta jiġu impjegati persuni ġodda. Studju tal-ETUC wera wkoll li kien hemm nuqqas ta' għarfien fost it-trejdjunjins dwar il-politiki u l-attivitajiet maħsuba għall-persuni LGBT. Dan in-nuqqas ta' għarfien dwar id-drittijiet fil-post tax-xogħol huwa rifless f'nuqqas ġenerali ta' informazzjoni u data dwar is-sitwazzjoni u l-esperjenza ta' persuni b'orjentazzjoni sesswali differenti. L-istudji wrew li l-livelli tal-għarfien dwar l-orjentazzjoni sesswali u l-identità tal-ġeneru fil-post tax-xogħol huma baxxi ferm. Dan in-nuqqas ġenerali ta' għarfien jagħmilha diffiċli ħafna għall-persuni b'orjentazzjoni sesswali differenti li jiddiskutu l-identità tal-ġeneru jew id-diskriminazzjoni bbażata fuq l-orjentazzjoni sesswali ma' min iħaddem jew it-trejdjunjins. Għalhekk, hemm għadd ta' raġunijiet għala għandhom isiru kampanji ta' informazzjoni, l-iżjed fejn il-livell ta' għarfien huwa baxx, biex jissaħħaħ l-għarfien dwar id-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE.

3.3.6 *Protezzjoni legali u miżuri oħra biex titnaqqas id-diskriminazzjoni*. F'ċerti pajjiżi, l-introduzzjoni tal-protezzjoni legali u appoġġ aħjar għad-drittijiet ugwali fil-livell nazzjonali għenu biex jiżdied l-għarfien fost iċ-ċittadini b'mod iżjed ġenerali, u dan kellu effett pożittiv ukoll fuq it-trejdjunjins u min iħaddem. L-istudju tal-FRA ftit li xejn isemmi r-responsabbiltà ta' min iħaddem, li jenfasizza l-importanza tar-responsabbiltà tal-maniġment. Il-ħidma fil-qasam tad-diversità (diversity management) u kultura li tħaddan in-nuqqas ta' ħabi għandhom impatt pożittiv fil-post tax-xogħol f'dak li jikkonċerna l-persuni LGBT. Il-ħidma fil-qasam tad-diversità mhux neċessarjament timpedixxi d-diskriminazzjoni, iżda hija pass inizjali importanti fi ħdan organizzazzjoni.

3.3.7 *Firxa tad-diskriminazzjoni*: saru għadd ta' studji bil-għan li toħroġ stampa tal-firxa tad-diskriminazzjoni kontra l-persuni LGBT fil-post tax-xogħol. L-istudji kkonkludew li sa nofs dan il-grupp jostru l-orjentazzjoni sesswali tagħhom fil-post tax-xogħol, u li bejn terz u nofs dawk li jitkellmu mingħajr ħabi jiffaċċjaw diskriminazzjoni diretta jew kummenti offensivi u preġudizzju fil-post tax-xogħol.

3.3.8 Fi ħdan l-UE, tnedew għadd ta' proġetti bis-sehem ta' min iħaddem, it-trejdjunjins u s-settur tal-volontarjat. Il-Kummissjoni pprovdiet appoġġ finanzjarju għal dawn il-proġetti, li ta spinta lil-leġittimità tagħhom. Fi Franza, it-trejdjunjins u min iħaddem f'settur partikolari kkonkuldew ftehim dwar id-drittijiet indaqs tal-familji b'ġenituri tal-istess sess, imsejjaħ "Accord sur l'égalité des droits des familles homoparentales". Il-konfederazzjoni Svediża tat-trejdjunjins "Vision" tipprovdi taħriġ dwar kwistjonijiet LGBT bil-għan li żżid l-għarfien dwar id-diskriminazzjoni fil-post tax-xogħol. L-esperjenza wriet li huwa perfettament possibbli li flimkien naħdmu biex nibdlu s-sitwazzjoni fis-suq tax-xogħol għall-persuni b'orjentazzjoni sesswali differenti. Il-Kumitat jinnota b'dispjaċir li azzjonijiet ta' dan it-tip huma rari u għalhekk jappella lill-Kummissjoni Ewropea biex ixxerred l-aħjar prattiki u lill-imsieħba soċjali biex ikunu iktar attivi fil-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni fil-konfront tal-persuni LGBT fuq il-post tax-xogħol.

Brussell, 18 ta' Settembru 2012.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON